

razumeti: Indra je zgubil svojo kraljestvo in Durvašen izgovori svoje prokletstvo čez Indrata, zato leva roka svari in grozé perst derži in na Indrata kaže. Tudi noša ni perziška, ampak čistoslovenska. Za klamis (Chlamys) oglašeno oblačilo je horvatsko-slovenski gaban, in, kar nar lepše za slovenskost v ti noši pričuje, je, da oseba srajco s pasom opasano čez hlače nosi. Tako se še nosijo kranjski Dolenci dan današnji.

„Peto polje: Solnce (bolj po pravem solnčni bog) z razvito klamis kleče pa brez biča. Moška podoba, ki zraven njega stoji, poklada levo roko na njega; desna je raztegnjena, v kateri nekaj derži, kar je mošnji (?) podobno *). Tukaj vidimo ponižanega Indrata pred Braminom Durvašenom klečati. Desnica ne derži mošnje, to je venec, zastran katerega dara je nepazljivi Indra svoje kraljestvo zgubil.

Ena okolščina v tretjem polju tega kamna opisavcom dvome vzrokuje, in ta je: zakaj Merkur s petasom na glavi in kaduceom v roki, nad solnčnim bogom viseč, se je sim postavil. Že smo rekli, da so stari Rimljani Merkura tudi kot solnčnega Boga častili. Slovenski Noričan ga je za tega voljo znal v svoje častje sprejeti, ker tudi v versto solnčnih bogov spada. Pa zna ta podoba tudi Višnu biti. Ako podobno prav pogledamo, vidimo, da to ni pravi petasus (krilat šišak), marveč, da krili iz glave rasete. Krila pa so tudi vlastitost Višnuta. Okoli palice oviti kači, kateri opisatelja za Kaducej imata, znata predstavljati kači Kaliga in Sessen, kateri je Višnu premagal. In ako bi ravno to Merkur bil, je to le znamenje akomodacije, kakor jo tudi pri Rimljanih najdemo.

Nikakor pa ti obrazi ne spadajo v Mitrovo častje, kakor g. opisatelja mislita. Zaznamek Mitrov je zmiraj tur (bik, bivol). Ime Mitras se izpelja iz Mihi-tur, Maha-tur, to je, veliki tur, bik, bivol (Büffelochs), kateri je v iztoku simbol solnea bil, in kteremu so za tega voljo božjo čast skazovali.

(Konec sledi.)

Kratkočasnica.

Nedelja in delavniki po turški pratiki.

Na Turškem je prišla leta 811 (po kristianskem številu v letu 1412) neka pesem pod imenom Šemsijet ali Mulhimet na svetlo, v kateri je pratika za Turke tako mikavno popisana bila, da je že zavolj nje omenjena pesem slovela krog in krog.

Ker se ravno zdaj od Turkov na svetu naj več govori, podamo častitim bravcom razlaganje nedelje in delavnikov po turški pratiki. Naj iz tega sodijo, kako stare so vraže po vsem svetu.

Tako govori pratikar:

Sabota je za preroke nesrečin dan, ker več naj imenitnejših prerokov je ta dan od svojih sovražnikov prekanjenih bilo, na priliko: Jusuf, Salih, Noah, Moses, Mahomed. Pred Mahomedom se ta dan ni imenoval Sebet (Sabat), ampak Šiar.

Nedelja je dan za poljsko delo; kdor hoče zidati, naj ta dan začne; ta dan naj se začne napravljati verti in naj se sadi drevje, ker ta dan se je počelo stvarjenje sveta.

Pondelj je dan kupčije, pred vsim pa dan potovanja. Jetro se je podajal ta dan na svoje kupčijske pota; Mahomed je potoval ta dan iz Meke v Medino, Abraham je temeljni kamen postavil ta dan Kabi; Moses

je šel ta dan na goro Sinaj in Enoh proti nebesom. Pred Mahomedom se je imenoval ta dan Ehwen; ta dan si nohte porezovati, ni pametno. Kdor se peča z umetnostmi in znanstvi, naj se posebno v pondeljkih pridno uči, in kmalo se bo zuril in mojster postal. (Naši sedanjí rokodelci in delavci so si o tem dnevu s Turki ravno navskriž — dan današnji je pondeljik — Blaumontag).

Torek je kervavi dan, zato, ker je izraeljsko ljudstvo kravo zaklalo, Kajn je Abelja ubil, Farao vse svoje vozove razbil. Zato je ta dan posebno dober za pušati ali rožice nastavljati, pa ne nohtov porezovati, ker se človek lahko ta dan do kervavega vreže. Pred Mahomedom se je ta dan imenoval Džebbar, to je, silnik, katero ime se z latinskim „dies martis“ zlo vjema.

Sreda je naj nesrečniši dan celoga tedna; ta dan so bili Audž (velikan, kteremu je v obnem potopu voda le do gležna segla), Farao, Nimrod, Kora, ljudstvo Salihovo, Hudovo in Lotovo, pleme Aadovo in Temudovo pogubljeni. Naj bolje, kar se ta dan storiti zamore, je se kopati (menda v spomin v rudečem morji potopljene faraona).

Četertek. Mahomed je rekel, da ta dan je dober za opraviila in pomoč v sili zadobiti, ker ta dan je šel on v Meko, Moses v Egipt, bratje Jožefa so prišli k Jožefu, Jakob je vidil spet Benjamina in Jusufa, Abraham je podaril Sari na njeno prošnjo Hagaro. Vse je ta dan dobro storiti, le pušati ne. Staro ime četrtega je bilo Munis pred Mahomedom.

Petek je dan vžitka in porók. Ta dan se je Adam oženil z Evo, Salomon z Balkiso, Jusuf s Sulniho, Moses s Sisoro, Mahomed s Kadišo in Aišo, Ali s Fatimo.

Po tem se ima po turških vražah v nedeljo zidati, v pondeljku popotovati, v torkih živina klati, v sredo se kopati, v četrtek velike in mogočne gospe v potrebi pomoči prositi, v petek se ženiti.

Vsak naših bravcov se bo smejal tem neumnostim starih Turkov, — al koliko nič manj neumnih vraž je še dan današnji med nami! Na priliko: je dosti tacihi ljudi, ki bi za noben dnar v petek nič novega ne začeli, se na pot podali itd.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Sesane se naznanja „Terž. čas.“, da je bil 15. t. m. ondi veliki zbor primorskega društva za pogojozdovanje Krasa. Kakor se iz pomenkov tega zbora vidi, še družtvo ni popolnoma v djanje stopilo. Za pretres nove osnove društvenih postav so bili izvoljeni gosp. Fr. Marušič, magistratni asesor v Terstu, gosp. Alojzi Polaj, c. k. okrajni komisar v Sesani, gosp. Martin Pasič, fajmošter na Občini, gosp. Anton Ukmar, fajmošter v Tomaji, gosp. Jožef Samsa, župan v Rodiku, gosp. Anton Fabiani, župan v St. Danielu in gosp. Balant Kovačič, župan v Komnu. — Dalje je bilo sklenjeno, da društvo za pogojozdovanje Krasa hoče samosvojno ostati in da se zavolj krajnih razločkov ne more zediniti z društvom gojzdnarskim planinskim. Na zadnje je bil dozdanji odbor proščen: naj ostane tako dolgo, da bojo nove postave poterjene, in ko so se vsi ti želji vdali, je bilo zbora konec.

Iz Železnikov se piše „šolsk. prij.“, da ste preteklo šolsko leto bile na Krajskem dve šoli za učiteljske pripravnike (preparande), ena v Ljubljani, druga v Idrii. Pripravnikov je bilo v Ljubljani 6, med kterimi sta le 2 svoje preskušnje dostala. Žalostno število! V Idrii jih je bilo 13, toda le tudi 3 so doveršili svojo nalogo. Število Krajskih pripravnikov ne obeta ravno vesele prihodnosti našim šolam, al temu se ni čuditi, ker dandanašnji ga ni revnešega kruha, kakor je kruh ljudskih učiteljev. V ravno tem dopisu je gosp. Jakob

*) Kärnthens römische Alterthümer in Abbildungen vom Landrath Jabornegg v. Altenfels und Alfred Graf Christalnigg. Heft I. Tab. IV. Fig. 1. Pri tej priloznosti prosimo precastita izdavatelja, naj bi skoro več zvezkov izdati blagovolila. Pis.